

Povinnost připoutat se bezpečnostním pásem

Povinnost připoutat se bezpečnostním pásem je zákonem primárně uložena přepravované osobě, která je odpovědná za svou bezpečnost. Ve výjimečných případech by bylo možné dospět k závěru, že řidič je povinen (ve smyslu zákonem uložené povinnosti zajistit bezpečnost přepravovaných osob) poučit přepravovanou osobu o její povinnosti připoutat se bezpečnostním pásem, resp. poučit ji o způsobu použití bezpečnostních pásů, a to vzhledem ke zdravotnímu stavu této osoby, jejímu věku, či jiným jedinečným okolnostem. Pokud takové výjimečné okolnosti dány nejsou, řidič vozidla zásadně za porušení povinnosti přepravované osoby připoutat se za jízdy na sedadle bezpečnostním pásem neodpovídá.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn.23 Cdo 1389/2010, ze dne 22.5.2012)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci žalobkyně VZP ČR, se sídlem v P., proti žalované A. D., zastoupené JUDr. O. M., advokátem, se sídlem v M., o zaplacení částky 197 056 Kč s příslušenstvím, vedené u Okresního soudu v Písku pod sp. zn. 8 C 88/2007, o dovolání žalované proti rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 13. října 2009, č. j. 6 Co 2181/2009-100, tak, že rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 13. října 2009, č. j. 6 Co 2181/2009-100, se ve výrocích pod body II, III, IV a V zrušuje a věc se v tomto rozsahu vrací tomuto soudu k dalšímu řízení.

Z odůvodnění :

Okresní soud v Písku rozsudkem ze dne 26. května 2009, č. j. 8 C 88/2007-81, zamítl žalobu na zaplacení částky 197 056 Kč (výrok pod bodem I) a rozhodl o náhradě nákladů řízení (výroky pod body II a III).

Žalobkyně se domáhala po žalované zaplacení částky 197 056 Kč jako náhrady nákladů vynaložených v souvislosti s poškozením zdraví paní B. B. při dopravní nehodě způsobené žalovanou.

Soud prvního stupně zjistil, že žalovaná byla dne 17. 12. 2005 účastnicí dopravní nehody na přehledném úseku silnice I. třídy č. 4 v 63,2 km v katastru obce Lety ve směru od Prahy na Písek, kde nejvyšší povolená rychlost činila 90 km v hodině a hustota provozu byla silná. Žalovaná jela rychlostí 85 km v hodině. Zjistil, že k dopravní nehodě došlo tak, že vozidlo se vlivem rychlého stočení volantu dostalo v bočním smyku pravých kol na pravou krajnici a těleso silničního příkopu a poté vyjelo z komunikace na pole, kde se převrátilo na stranu. Bezprostřední příčinou rychlého stočení volantu byla reakce žalované na chování nezjištěného řidiče protijedoucího vozidla, který náhle vyjel z kolony protijedoucích vozidel a začal předjíždět takovým způsobem, že si vynutil úhybný manévr ze strany žalované, jímž žalovaná odvracela čelní střet. Při dopravní nehodě došlo ke zranění spolujezdkyně B. B., na jejíž léčení vynaložila žalobkyně celkem částku 197 056 Kč.

Soud prvního stupně dospěl k závěru, že z provedeného dokazování nelze dovodit zavinění dopravní nehody na straně žalované, a to ani v nedbalostní formě, jelikož příčinou dopravní nehody byla reakce na náhlé vybočení protijedoucího vozidla při předjíždějším manévru. Na tom nemůže nic změnit ani výsledek přestupkového řízení, v němž žalovaná uhradila blokovou pokutu, neboť podle § 135 odst. 1 o. s. ř. soud není vázán rozhodnutím v blokovém řízení.

Jelikož zavinění dopravní nehody je v daném případě jednou z podmínek vzniku nároku žalobkyně na zaplacení žalované částky podle ustanovení § 55 zákona č. [48/1997](#) Sb. a tato podmínka nebyla splněna, soud prvního stupně žalobu zamítl jako nedůvodnou.

K odvolání žalobkyně Krajský soud v Českých Budějovicích rozsudkem ze dne 13. října 2009, č. j. 6 Co 2181/2009-100, potvrdil rozsudek soudu prvního stupně ve výroku pod bodem I v rozsahu, v němž byla co do částky 98 528 Kč žaloba zamítnuta (výrok pod bodem I), změnil rozsudek soudu prvního stupně ve výroku pod bodem I tak, že žalovaná je povinna zaplatit žalobkyni částku 98 528 Kč s příslušenstvím (výrok pod bodem II), rozhodl o uhrazení soudního poplatku (výrok pod bodem III) a náhradě nákladů řízení (výroky pod body IV a V).

Odvolací soud vyšel z týchž skutkových zjištění jako soud prvního stupně, neztotožnil se však s jeho právním posouzením věci.

Odvolací soud uvedl, že žalobkyně uplatňuje svůj nárok podle § 55 odst. 1 zákona č. [48/1997](#) Sb., podle kterého zdravotní pojišťovna má vůči třetí osobě právo na náhradu těch nákladů na péči hrazenou ze zdravotního pojištění, které vynaložila v důsledku zaviněného protiprávního jednání této třetí osoby vůči pojištěnci. Odvolací soud dovodil, že poškozená, která nebyla připoutána bezpečnostními pásy, jak to ukládá § 9 odst. 1 písm. a) zákona č. [361/2000](#) Sb., se podílela na vzniklé škodě pouze z 50 %. V této části žalovaná za vzniklou škodu neodpovídá, neboť zde není dána příčinná souvislost mezi vznikem škody a zaviněným jednáním žalované. Ve zbývajících 50 % je nárok žalobkyně vůči žalované dán, neboť tato část nákladů vznikla v příčinné souvislosti se zaviněným protiprávním jednáním žalované, která porušila ustanovení § 5 odst. 1 písm. j) zákona č. [361/2000](#) Sb., které jí jakožto řidičce ukládá povinnost zajistit bezpečnost přepravované osoby. Žalovaná tak neučinila, neboť umožnila, aby její spolujezdkyně nebyla připoutána bezpečnostním pásem. Z dokazování vyplynulo, že ke zranění poškozené došlo v důsledku toho, že nebyla připoutána. Odvolací soud proto dospěl k závěru, že náklady žalobkyně vynaložené na ošetření a léčení poškozené byly způsobeny spoluzaviněním poškozené jako pojištěné ve výši jedné poloviny a ve výši jedné poloviny byly vynaloženy v důsledku zaviněného protiprávního jednání žalované.

Odvolací soud proto uzavřel, že žalobkyně má právo na náhradu 50 % vynaložených nákladů na léčení, což představuje částku 98 528 Kč.

Rozsudek odvolacího soudu ve výroku pod bodem II a v závislých výrociích pod body III, IV a V napadla žalobkyně dovoláním. Jeho přípustnost zakládá na § 237 odst. 1 písm. a) o. s. ř. Jako důvod podaného dovolání uvádí § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř., tedy nesprávné právní posouzení věci.

Žalovaná je názoru, že odvolací soud nesprávně aplikoval § 55 odst. 1 zákona č. [48/1997](#) Sb., o veřejném zdravotním pojištění. Žalobkyně by se na základě tohoto ustanovení mohla domáhat svého nároku vůči žalované v případě, že by v řízení bylo prokázáno, že způsobená škoda vznikla v příčinné souvislosti se zaviněným jednáním žalované. V tomto řízení ani v průběhu předcházejícího trestního řízení nebylo prokázáno zavinění žalované, co se týká způsobení dopravní nehody. Odvolací soud se ovšem věnoval toliko otázce povinnosti připoutání spolujezdce v motorovém vozidle, resp. povinnosti řidiče dbát o bezpečnost spolucestujících, aniž by se vůbec zabýval otázkou zavinění dopravní nehody. Dovolatelka je toho názoru, že pokud nebylo v řízení prokázáno, že žalovaná dopravní nehodu způsobila, logicky není možno žalovanou činit odpovědnou za škodu vzniklou zdravotní pojišťovně v souvislosti s vynaložením nákladů na léčení poškozené z dopravní nehody.

Dovolatelka dále namítla vadu řízení spočívající v tom, že až do okamžiku rozhodování odvolacího soudu netušila, že rozhodnutí ohledně merita věci bude záviset pouze na posouzení odpovědnosti za připoutání poškozené spolujezdkyně. V opačném případě by svou obranu vedla rovněž s cílem prokázání skutečnosti, že připoutání poškozené (matky žalované) nebylo vzhledem k jejím tělesným

proporcím technicky možné.

Žalovaná proto navrhl, aby dovolací soud rozsudek odvolacího soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Žalobkyně se ve vyjádření k dovolání ztotožnila s rozsudkem odvolacího soudu. Je toho názoru, že žalovaná porušila svoje povinnosti ve smyslu § 5 odst. 1 písm. j) zákona č. [361/2000](#) Sb., o silničním provozu, a z toho důvodu nese odpovědnost podle § 55 odst. 1 zákona č. [48/1997](#) Sb. Dle vlastního zjištění žalobkyně není nadměrná váha důvodem pro vydání lékařského potvrzení, které by podle § 9 odst. 2 zákona č. [361/2000](#) Sb. bylo jediným důvodem, kdy spolujezdec nemusí bezpečnostní pás používat. Odvolací soud správně posoudil i poměrné zavinění žalované na straně jedné a poškozené na straně druhé ve smyslu § 441 obč. zák.

Nejvyšší soud České republiky (dále jen „Nejvyšší soud“) jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) po zjištění, že dovolání bylo podáno oprávněnou osobou ve lhůtě stanovené v § 240 odst. 1 o. s. ř. a že dovolání je podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. a) o. s. ř. přípustné, jelikož rozhodnutím odvolacího soudu bylo změněno rozhodnutí soudu prvního stupně, přezkoumal napadené rozhodnutí odvolacího soudu podle ustanovení § 242 odst. 1 a 3 o. s. ř. z hlediska uplatněných dovolacích důvodů, jimiž je vázán i z hlediska jejich obsahového vymezení, a dospěl k závěru, že dovolání je důvodné.

Dovolatelka předně namítá nesprávnou aplikaci § 55 odst. 1 zákona č. [48/1997](#) Sb., o veřejném zdravotním pojištění.

Pro posouzení dané věci je rozhodné znění zákona č. [48/1997](#) Sb. platné k datu dopravní nehody, tj. k datu 17. 12. 2005 (dále jen „zákon o veřejném zdravotním pojištění“).

Podle ustanovení § 55 odst. 1, věty první, zákona o veřejném zdravotním pojištění, má příslušná zdravotní pojišťovna právo na náhradu škody vůči třetím osobám, jestliže vynaložila náklady na péči hrazenou ze zdravotního pojištění v důsledku jejich zaviněného protiprávního jednání vůči osobám účastným zdravotního pojištění. Na náhradu nákladů na zdravotní péči, které byly sice vynaloženy zdravotní pojišťovnou na péči o jejího pojištěnce, avšak nebyly zapříčiněny jednáním třetí osoby ve smyslu ustanovení § 55 zákona o veřejném zdravotním pojištění však zdravotní pojišťovna nárok nemá, neboť s takovou skutečností zákon její nárok vůči třetím osobám nespojuje. Znamená to, že třetí osoba odpovídá pojišťovně pouze v tom rozsahu, v jakém její zaviněné protiprávní jednání je v příčinné souvislosti s náklady vynaloženými na ošetření a léčení pojištěnce, jakožto následků jejího jednání. V rozsahu, v němž se na vzniku těchto nákladů podílely jiné okolnosti, popř. v jakém byl způsoben spoluzaviněním pojištěnce, třetí osoba za škodu podle § 55 zákona veřejném zdravotním pojištění zdravotní pojišťovně neodpovídá, neboť zde není dána příčinná souvislost mezi vznikem škody a zaviněným jednáním třetí osoby.

Při posuzování nároku na náhradu škody podle § 55 odst. 1 zákona o veřejném zdravotním pojištění je tedy nutné zjistit, v jakém rozsahu se na vzniku škody podílelo protiprávní jednání třetí osoby, v daném případě žalované. V tomto ohledu je třeba zkoumat všechny okolnosti, které jsou v příčinné souvislosti se vznikem škody. V řízení nebyl učiněn závěr, že by žalovaná zavinila dopravní nehodu, jejímž následkem byl vznik zranění poškozené, a to ani v nedbalostní formě. Soud prvního stupně naopak učinil skutkové zjištění, ze kterého vyšel i soud odvolací, že žalovaná strhla volant vozidla v reakci na náhlé vybočení protijedoucího vozidla při předjížděcím manévru. Odvolací soud dospěl k závěru, že žalovaná se dopustila zaviněného protiprávního jednání tím, že porušila své povinnosti ve smyslu § 5 odst. 1 písm. j) zákona č. [361/2000](#) Sb. [ve znění platném ke dni dopravní nehody jde správně o písmeno i)], tedy zajistit bezpečnost přepravované osoby, jelikož poškozená v okamžiku dopravní nehody nebyla připoutaná bezpečnostním pásem.

Zákon č. [361/2000](#) Sb. (pro posouzení dané věci je rovněž rozhodující znění tohoto zákona ke dni 17. 12. 2005, tedy ke dni dopravní nehody) ukládá v § 9 odst. 1 písm. a) povinnost přepravované osobě připoutat se za jízdy na sedadle bezpečnostním pásem, je-li jím sedadlo vybaveno. Řidič motorového vozidla má povinnost připoutat se bezpečnostním pásem sám [§ 6 odst. 1 písm. a) zákona č. [361/2000](#) Sb.] a povinnost zajistit bezpečnost přepravovaných osob [§ 5 odst. 1 písm. i) zákona č. [361/2000](#) Sb.]. Povinnost připoutat se bezpečnostním pásem je tedy zákonem primárně uložena přepravované osobě, která je odpovědná za svou bezpečnost. Ve výjimečných případech by bylo možné dospět k závěru, že řidič je povinen (ve smyslu zákonem uložené povinnosti zajistit bezpečnost přepravovaných osob) poučit přepravovanou osobu o její povinnosti připoutat se bezpečnostním pásem, resp. poučit ji o způsobu použití bezpečnostních pásů, a to vzhledem ke zdravotnímu stavu této osoby, jejímu věku, či jiným jedinečným okolnostem. Pokud takové výjimečné okolnosti dány nejsou, řidič vozidla zásadně za porušení povinnosti přepravované osoby připoutat se za jízdy na sedadle bezpečnostním pásem neodpovídá. Z výše uvedeného vyplývá, že výklad § 5 odst. 1 písm. i) zákona č. [361/2000](#) Sb. učiněný odvolacím soudem není správný. V dalším řízení se soud musí zabývat tím, zda v řešeném případě byly naplněny výjimečné podmínky, za kterých by bylo možné dovést odpovědnost řidičky vozidla za škodu způsobenou nepřipoutáním se spolujezdce, či nikoli.

I kdyby však závěr odvolacího soudu, že žalovaná porušila svoji povinnost podle ustanovení § 5 odst. 1 písm. i) zákona č. [361/2000](#) Sb., byl správný, je přesto právní posouzení věci odvolacím soudem nesprávné. Odvolací soud totiž při řešení otázky odpovědnosti žalované zcela pominul uvedené skutkové zjištění soudu prvního stupně o příčině dopravní nehody. I v důsledku této skutečnosti je jeho právní posouzení neúplné a tudíž nesprávné, neboť škoda by žalobkyni nevznikla v případě, že by nedošlo ke vzniku dopravní nehody, jejíž zavinění žalovanou nebylo v řízení shledáno. Nejvyšší soud přitom již v rozsudku ze dne 18. 8. 2011, sp. zn. 25 Cdo 4841/2009, jenž je k dispozici na webových stránkách Nejvyššího soudu, dovedl, že k přerušení příčinné souvislosti dochází, jestliže nová okolnost působila jako výlučná a samostatná příčina, která vyvolala vznik škody bez ohledu na původní škodnou událost. Zůstala-li původní škodná událost tou skutečností, bez níž by k následku nedošlo, příčinná souvislost se nepřerušuje. V úvahu pak přichází společná odpovědnost za tutéž škodu. Z toho lze dovést, že v příčinné souvislosti se vznikem škody bylo kromě případného porušení povinnosti žalované stanovené v § 5 odst. 1 písm. i) zákona č. [361/2000](#) Sb., ve znění platném k datu 17. 12. 2005, a poškozené stanovené v § 9 odst. 1 písm. a) zákona č. [361/2000](#) Sb. i způsobení dopravní nehody. Závěr odvolacího soudu, který pominul otázku vlivu dopravní nehody na vznik škody a vycházel pouze z toho, že poškozená neměla zapnut bezpečnostní pás, je tudíž nesprávný.

Řízení před odvolacím soudem je dále stíženo vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci ve smyslu § 242 odst. 3 o. s. ř. Tato vada spočívá v tom, že odvolací soud v situaci, kdy se neztotožnil s názorem soudu prvního stupně ohledně toho, že žalovaná dopravní nehodu nezavinila, a proto jí nevznikla povinnost nahradit žalobkyni vzniklou škodu, neseznámil žalovanou se svým odlišným právním názorem, tedy že rozhodným pro posouzení její odpovědnosti je nezapnutí bezpečnostních pásů poškozenou a tudíž i porušení povinnosti žalované ve smyslu § 5 odst. 1 písm. i) zákona č. [361/2000](#) Sb., ve znění platném k datu 17. 12. 2005, a neumožnil jí na něj reagovat. Z tohoto pohledu představuje rozsudek odvolacího soudu tzv. překvapivé rozhodnutí, kterým je porušeno právo žalobce na spravedlivý proces (srov. např. nálezy Ústavního soudu ze dne 4. 9. 2002, sp. zn. I. ÚS 113/02, a ze dne 24. 4. 2008, sp. zn. II. ÚS 455/05, nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 7. 10. 2008, sp. zn. 28 Cdo 1769/2006).

Z výše uvedeného je zřejmé, že rozsudek odvolacího soudu není z hlediska uplatněných dovolacích důvodů v napadeném rozsahu správný.

Nejvyšší soud proto rozsudek odvolacího soudu v napadeném rozsahu, jakož i v závislých výrocích o

zaplacení soudního poplatku a o náhradě nákladů řízení [srov. § 242 odst. 2 písm. b) o. s. ř.] podle ustanovení § 243b odst. 2, část věty za středníkem, o. s. ř. zrušil a věc v tomto rozsahu podle ustanovení § 243b odst. 3 věty první o. s. ř. vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

(zdroj: www.nsoud.cz)

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Daňová exekuce](#)
- [Cenové rozhodnutí rozporné se zákonem](#)
- [Konkordátní smlouva se Svatým stolcem](#)
- [Odpovědnost státu za újmu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Pracovní doba](#)
- [Katastr nemovitostí](#)
- [Odpovědnost státu za újmu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odpovědnost státu za újmu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Práva dětí](#)
- [Určitost sankcionované povinnosti](#)
- [Zemědělská půda \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)